

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

- N.B.:** 1. All the questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

- Q1 A Choose the correct answer from the given options and rewrite the statements. (Any 10) 10**
- According to the Heckscher-Ohlin Theory, a country with _____ is likely to export labor-intensive goods.
 - Abundant capital
 - Advanced technology
 - High consumer demand
 - Abundant labour
 - _____ terms of trade measure the ratio of export prices to import prices.
 - Gross Barter
 - Net barter
 - Income
 - Single Factoral
 - Reciprocal demand is demand by countries for each others _____.
 - Assets
 - Commodities
 - Labour
 - Capital
 - _____ is a benefit of free trade.
 - Increased consumer choice
 - Protection of infant industries
 - High revenue to the government
 - Monopoly
 - _____ is an example of tariff barrier.
 - Export subsidies
 - Import quota
 - Custom duties
 - Import substitution
 - Major consequence of Brexit is _____.
 - Britain remained in EU
 - Britain accepted Euro
 - Britain exited EU
 - Britain dominated EU
 - A long run disequilibrium in BOP is also called as _____.
 - Fundamental disequilibrium
 - Cyclical disequilibrium
 - Temporary disequilibrium
 - Minor disequilibrium
 - Persistent deficit in Balance of Payment shows _____.
 - Surplus in foreign exchange reserves
 - Excessive borrowing from abroad
 - High economic growth
 - High domestic savings

9. Which of the following is a recent development in TRIMS (Trade-Related Investment Measures)?
 - a) Removal of local content requirements
 - b) Introduction of new tariffs
 - c) Implementation of export subsidies
 - d) Establishment of new trade barriers
10. _____ is the primary function of the foreign exchange market.
 - a) To facilitate international trade and investment
 - b) To regulate interest rates
 - c) To control inflation
 - d) To manage government budgets
11. If a country's inflation rate is higher than that of another country, its currency should _____.
 - a) Appreciate
 - b) Remain constant
 - c) Fluctuate
 - d) Depreciate
12. India has _____ exchange rate system.
 - a) Flexible
 - b) Fixed
 - c) Market
 - d) Managed flexible

B State whether the following statements are True or False (Any 10) 10

1. The Heckscher-Ohlin Theory states that countries export goods that use their abundant factors.
2. Terms of Trade improve when the prices of a country's imports rise relative to the prices of its exports.
3. Offer Curves show quantities of two goods that a country is willing to trade at different terms of trade.
4. Tariff Barriers are quotas, subsidies, and regulations that control imports.
5. Member countries of European Union deal in a common market.
6. ASEAN promotes regional peace and stability.
7. If exports are greater than imports, there is a deficit on the current account of BOP of a country.
8. Government's budgetary deficits can cause deficit in BOP.
9. The World Trade Organization (WTO) aims at smooth and free trade between countries.
10. Foreign currency is demanded for exports.
11. Forward exchange rates are always higher than spot exchange rates.
12. Managed floating systems involve occasional intervention by the central bank.

Q.2 Attempt any Two questions from the following. 15

- A. Explain the Ricardo's Theory of International Trade.
- B. Explain the concepts of i) Net Barter Terms of trade ii) Gross Barter and iii) Income Terms of trade with their importance and limitations.
- C. Explain J.S. Mill's Theory of Reciprocal demand.

Q.3 Attempt any Two questions from the following. 15

- A. Discuss the advantages and disadvantages of free trade.
- B. Analyze different effects of tariffs.
- C. What are the main objectives and achievements of the European Union.

Q.4 Attempt any Two questions from the following. 15

- A. Discuss the structure of Balance of Payments.
- B. What are the types of disequilibrium in Balance of Payments.
- C. Describe the key provisions and recent developments in of the TRIPS agreement.

Q.5 Attempt any Two questions from the following. 15

- A. How is the equilibrium rate of exchange determined in the foreign exchange market?
- B. Explain Purchasing power Parity Theory of exchange rate determination.
- C. Discuss the role of Reserve Bank in foreign exchange management.

Q.6 Write short notes on any Four of the following. 20

- A. Limitations of Modern Theory of International Trade
- B. Viner's concepts of Terms of Trade
- C. Types of Economic integration
- D. Monetary measures to correct disequilibrium in BOP
- E. Functions of foreign exchange market
- F. Spot and forward exchange rates

९. पुढील पैकी कोणते व्यापार-संबंधित गुंतवणूक उपयामधील मधील (TRIMS)अलीकडील घडामोडीचे उदाहरण आहे?
- अ) स्थानिक सामग्री आवश्यकता हटवणे ब) नवीन जकाती आणणे
क) निर्यात अनुदान अंमलबजावणी ड) नवीन व्यापार अडथळ्यांची निर्मिती
१०. परकीय चलन बाजाराचे प्राथमिक कार्य म्हणजे _____.
- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि गुंतवणूक सुलभ करणे
ब) व्याज दर नियंत्रित करणे
क) चलनवाढ नियंत्रित करणे
ड) सरकारच्या ताळेबंदाचे व्यवस्थापन करणे
११. जर एका देशाचा चलनवाढ दर दुसऱ्या देशाच्या चलनवाढ दरापेक्षा जास्त असेल तर चलन _____ झाले पाहिजे.
- अ) मूल्यवर्धन ब) स्थिर
क) अस्थिर ड) अवमूल्यन
१२. भारतात _____ विनिमय दर प्रणाली आहे.
- अ) लवचिक ब) स्थिर
क) बाजार आधारित ड) नियंत्रित लवचिक
- ब खालील विधाने बरोबर की चूक ते आहेत ते सांगा. (कोणतीही दहा)** १०
१. हेक्शर-ओहलीन सिद्धांतानुसार, देश अशा वस्तूंची निर्यात करतात ज्यासाठी मोठ्या प्रमाणात उपलब्ध असलेले घटक वापरले जातात.
 २. देशाच्या आयात किंमतींशी तुलना करता निर्यात किंमती वाढतात तेव्हा व्यापाराच्या अटींमध्ये सुधारणा होते.
 ३. प्रस्ताव वक्र वेगवेगळ्या व्यापाराच्या अटींनुसार देश ज्या दोन वस्तूंचा व्यापार करण्यास तयार असतात त्याचे प्रमाण दर्शवतात.
 ४. जकात अडथळे म्हणजे कोटा, अनुदाने, आणि आयात नियंत्रित करणारे नियम होत.
 ५. युरोपियन युनियनमधील सदस्य देश सामाईक बाजारपेठेत व्यवहार करतात.
 ६. ASEAN प्रादेशिक शांतता आणि स्थिरतेला प्रोत्साहन देते.
 ७. जर निर्यात आयातीपेक्षा जास्त असेल, तर देशाच्या चालू खात्यात तूट असते .
 ८. सरकारच्या अंदाजपत्रकातील तूट व्यवहार शेषामध्ये मध्ये तूट निर्माण करू शकते.
 ९. जागतिक व्यापार संघटना (WTO) देशांमधील सुरळीत आणि मुक्त व्यापाराला प्रोत्साहन देते.
 १०. परकीय चलनाची मागणी निर्यातीसाठी केली जाते.
 ११. भविष्यकालीन विनिमय दर नेहमी चालू विनिमय दरापेक्षा जास्त असतो.
 १२. नियंत्रित लवचिक प्रणालीमध्ये मध्यवर्ती बँकेद्वारे प्रसंगानुरूप हस्तक्षेप समाविष्ट असतो.

- प्रश्न २.** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा . १५
- अ. रिकार्डो यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब. निव्वळ व्यापार अटी , एकूण व्यापार अटी आणि उत्पन्न व्यापार अटी या संकल्पना आणि त्यांचे महत्त्व व मर्यादा स्पष्ट करा.
- क. जे. एस. मिल यांचा परस्पर मागणी सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्रश्न ३.** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा . १५
- अ. मुक्त व्यापाराचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
- ब. जकातींच्या विविध परिणामांचे विश्लेषण करा.
- क. युरोपियन युनियनची मुख्य उद्दिष्टे आणि उपलब्धी स्पष्ट करा.
- प्रश्न ४.** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा . १५
- अ. व्यवहारशेषाची रचना स्पष्ट करा.
- ब. व्यवहारशेषा मधील असंतुलनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क. व्यापार संबंधी बौद्धिक संपदा करारातील (TRIPS) प्रमुख तरतुदी आणि अलीकडील घडामोडी स्पष्ट करा.
- प्रश्न ५.** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा . १५
- अ. परकीय चलन बाजारामध्ये समतोल विनिमय दर कसा ठरविला जातो?
- ब. विनिमय दर निश्चितीचा खरेदी शक्ती समत्व सिद्धांत स्पष्ट करा.
- क. परकीय चलन व्यवस्थापनात रिझर्व्ह बँकेची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न ६.** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा . २०
- अ. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या आधुनिक सिद्धांताच्या मर्यादा
- ब. वायनर यांच्या व्यापाराच्या अटीची संकल्पना
- क. आर्थिक एकत्रीकरणाचे प्रकार
- ड. व्यवहार शेष मधील तूट दुरुस्त करण्यासाठी केल्या जाणा-या आर्थिक उपाययोजना
- इ. परकीय चलन बाजाराचे कार्य
- फ. चालू आणि भविष्य कालीन विनिमय दर
